
THE INTERNATIONAL LAW CONTEXT OF MARRIAGE CONCLUDING IN KICHEVO

Iilir Ramadani

Faculty of Law at the “St. Kliment Ohridski” University – Bitola, Republic of North Macedonia,
ilir_novosella@hotmail.com

Abstract: This paper deals with the issue of marriage and the conclusion of marriage in a specific spatial (sociocultural) and temporal context – Kicevo and Kicevo region 2024. The method used is a comparative analysis of practice according to local and international legislation, considering that a certain number of cases are analyzed in the research on the conclusion of marriages of people from Kicevo and the Kicevo region outside the borders of the state. Marriage is one of the most important social and legal institutions in society, which not only forms the family community but also provides a safe and secure legal framework for regulating the joint life of married partners. As such, marriage is not just one person or a personal decision, but a legal act that carries numerous legal and social consequences for individuals, their families, and society. In the Republic of North Macedonia, the Family Law defines the essence of the marriage relationship, the prerequisite for its conclusion, and the rights and obligations of the spouses, while the Law on Civil Registration determines the registration of marriages, women, and those who are outside the country. In an international context, the right to marry is considered a universal right. International instruments, such as the Universal Declaration of Human Rights (Article 16) and the European Convention on Human Rights (Article 12), preserve the right of persons to marry, regardless of their nationality. In Macedonian positive law, these principles are integrated: Family Law does not exclude foreigners from the right to marry, but the materials and form proposals apply to everyone. When it comes to issues of conflict of laws, which law is to be applied (the state of citizenship, residence or place of marriage), Macedonian private international law applies the connecting factor *lex nationalis*. This means that future spouses should read their spouses according to the law of their country of citizenship, and not according to the laws of the country where they will marry. Despite this, the application of foreign law can be limited through a public order clause if that law contains values that conflict with the basic principles of Macedonian law (e.g., allowing bigamy).

According to data from the Civil Registry Office, in 2024, 24 marriages were concluded in the Municipality of Kicevo (195 in the Kicevo office, 49 in Zajas), while 67 residents of Kicevo married abroad, which illustrates the importance of the large scope of the research.

In the law, the paper analyzes the legal framework of marital relations (legal norms, international aspects, points of collision) and the specific local application through the civil registry services in Kicevo, showing how the legal principles function in everyday practice. This allows for a critical assessment of the effectiveness of legal regulations, as well as possible suggestions for improving services, procedures, and presentations in accordance with international standards.

Keywords: marriage, divorce, international law, Kicevo

МЕЃУНАРОДНО ПРАВНИОТ КОНТЕКСТ НА СКЛУЧУВАЊЕТО НА БРАКОВИ ВО КИЧЕВО

Илир Рамадани

Правен факултет при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ – Битола, Република Северна
Македонија, ilir_novosella@hotmail.com

Апстракт: Во трудот се обработува проблематиката на бракот и склучувањето на бракот во конкретен просторен (социокултурен) и временски контекст – Кичево и Кичевско 2024 година. Како метод е искористена компаративна анализа на практиката според домашното и меѓународното законодавство – имајќи предвид дека одреден број на случаи кои статистички се анализирани во истражувањето се склучувања на бракови на лица од Кичево и Кичевско надвор од границите на државата. Бракот претставува една од најзначајните социјални и правни институции во општеството, која не само што ја оформува семејната заедница, туку и обезбедува правна рамка за регулирање на заедничкиот живот на брачните партнери. Како таков, бракот не е само емоционална или лична одлука, туку правен чин што носи бројни правни и социјални последици – за поединците, нивните семејства и за општеството во целина. Во Република Северна Македонија, регулирањето на брачните односи е цврсто уредено во позитивното право.

Законот за семејството го дефинира суштеството на брачниот однос, предусловите за склучување, правата и обврските на сопругниците, додека Законот за матичната евиденција го утврдува начинот на евидентирање на браковите, вклучително и оние склучени надвор од државата. Во меѓународен контекст, правото на брак се смета за универзално право. Меѓународните инструменти, како Универзалната декларација за човекови права (член 16) и Европската конвенција за човекови права (член 12), гарантираат еднаквост на лицата да стапат во брак, без оглед на нивната државјаност. Во македонското позитивно право овие принципи се интегрирани – Законот за семејството не ги исклучува странците од правото на брак, туку поставува материјални и формални предуслови кои се применуваат на сите.

Кога станува збор за прашања на колизија на законите, односно кое право да се примени (државата на државјанство, живеење или место на венчавка), македонското меѓународно приватно право ја применува точката на врзување *lex nationalis*. Тоа значи дека идните сопругници треба да ги исполнуваат брачните услови според законот на државата чиј државјанин се, а не според законите на државата каде ќе го склучат бракот. И покрај ова, примената на странско право може да биде ограничена преку клауза на јавен поредок во случај кога тој закон содржи вредности кои се конфликтни со основните принципи на македонското право (на пр. дозволување на двојна брачност).

Според податоците од Управата за водење на матичните книги, во 2024 година во Општина Кичево се склучени **244 брака** (195 во канцеларијата Кичево, 49 во Зајас), додека **67 жители на Кичево склучиле брак во странство**, што ја илустрира важноста на меѓународната димензија на истражувањето.

Во заклучок, трудот ја анализира законската рамка на брачните односи (правни норми, меѓународни аспекти, точки на колизија), но и конкретната локална примена преку матичните служби во Кичево, прикажувајќи како законските принципи функционираат во секојдневната пракса. Тоа дозволува критичка дискусија за ефективноста на правните прописи, како и можни предлози за унапредување на службените постапки и усогласување со меѓународните стандарди.

Клучни зборови: брак, развод, меѓународно право, Кичево

1. ВОВЕД

Бракот претставува една од најзначајните социјални и правни институции во општеството, која ја оформува семејната заедница и обезбедува рамка за заедничкиот живот на брачните партнери. Како таков, бракот не е само лична и емоционална одлука, туку и правен чин со бројни последици за поединците и за општеството во целина. Во Република Северна Македонија, регулирањето на брачните односи е строго утврдено со позитивното право, кое ги дефинира материјалните и формалните услови за склучување на брак во странство.

Законот за семејство и другите релевантни прописи ги утврдуваат основните предуслови за валидноста на бракот, меѓу кои се полнолетството на брачните партнери, нивната слободна волја, отсутството на законски пречки, како и правилното и јавно извршување на чинот на венчавањето. Дополнително, законските решенија предвидуваат исклучоци, како што е дозволата за склучување брак пред полнолетството под одредени услови и со одлука на суд. Овие одредби ја нагласуваат важноста на брачниот чин не само како личен избор, туку и како правно и општествено регулиран настан.

Во практичната примена на овие законски одредби, постапката за склучување брак се спроведува пред Управата за водење на матичните книги. Во Општина Кичево, оваа постапка се реализира преку три подрачни канцеларии, што овозможува локално и прецизно водење на брачните евиденции. Статистичките податоци за 2024 година покажуваат дека од жителите на Кичево, 244 лица склучиле брак на територијата на општината, додека 67 жители се венчале во странство, што ја илустрира важноста на локалните и меѓународните аспекти на оваа институција.

Со оглед на наведеното, овој дел од трудот се фокусира на анализата на склучувањето и разводот на бракот според позитивното право во Општина Кичево во 2024 година, со цел да се прикаже како законската рамка се применува во пракса и како институциите придонесуваат за регулирањето на брачните и семејните односи како и склучување на брак во странство.

2. ПРАВО НА СТРАНЦИТЕ ДА СТАПУВААТ ВО СЕМЕЈНО-ПРАВНИ ОДНОСИ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Правото на странците да стапуваат во семејно-правни односи, особено во брак, во Република Северна Македонија е уредено со основниот материјално-правен пропис – **Законот за семејството**. Според современите правни стандарди, правото на брак се смета за универзално и достапно под еднакви услови за сите лица, независно дали се домашни државјани или странци. Овој пристап произлегува од фактот што во меѓународното право бракот е дефиниран како фундаментално човеково право.

Во најзначајните меѓународни документи, ова право е изречно гарантирано. Така, **Универзалната декларација за правата на човекот (1948)** во член 16 пропишува дека полнолетните мажи и жени, без ограничување врз основа на раса, државјанство или религија, имаат право да склучат брак и да засноваат семејство, при што се рамноправни за време на целиот брак. Слично, **Европската конвенција за човекови права (1950)** во член 12 утврдува дека секој човек кој ја достигнал брачната возраст има право да стапи во брак според националните закони кои го регулираат тоа право.

Во позитивното право на Република Северна Македонија, правото на брак е признато како општо право кое еднакво важи и за домашни и за странски државјани. Законот за семејството не прави разлика меѓу овие категории кога станува збор за самата можност да се склучи брак. Единствените разлики се однесуваат на **материјалните услови за стапување во брак**, кои се утврдуваат преку нормите на меѓународното приватно право, а не како дел од правната положба на странците (Член 6 од Законот за семејството на РСМ).

Меродавно право за условите за склучување брак

Одредбите на меѓународното приватно право (ЗМПП) утврдуваат кои национални правила ќе важат при оценка на способноста за брак и брачните пречки. Во различните правни системи овие услови често се разликуваат (Yeganehfar, and Shahsavari 2023; Scherpe, 2025; Syahril, and Nurhaedah 2025), поради што меродавното право мора да се определи преку т.н. **точки на врзување**.

Во компаративното право најчесто се применуваат три критериуми:

- правото на државата на државјанство на лицата (*lex nationalis*),
- правото на државата на нивното живеалиште,
- правото на државата каде што бракот се склучува.

Македонското меѓународно приватно право традиционално го користи **државјанството – *lex nationalis*** како точка на врзување. Според ова правило, секое лице мора да ги исполнува условите за брак предвидени во правото на државата чиј државјанин е во моментот на склучувањето на бракот. Ова важи и кога се работи за брак меѓу двајца странци, како и во случај на мешан брак меѓу странец и домашен државјанин.

Притоа се применува принципот на **дистрибутивна кумулација** – секој брачен другар мора да ги исполнува условите кои важат единствено во неговото/нејзиното национално право. Ова е спротивно на обичната кумулација, каде би било потребно лицата да ги исполнат условите од двете национални права, но таквиот пристап не е прифатен во македонското право.

Сепак, иако превладува примената на странското право, таа може да биде ограничена со **клауза на јавен поредок**. Ако последиците од примената на странското право се спротивни на основните правни и морални принципи на државата, тогаш тоа право нема да се примени. На пример, доколку странско право дозволува двојна брачност, македонскиот матичен орган ќе одбие да го склучи бракот, бидејќи двобрачноста е забранета според домашното право. Оваа заштита е системски предвидена во член 12 од ЗМПП.

Во претходната верзија на ЗМПП постоеше и посебна конкретизирана клаузула на јавен поредок за бракот, која ги истакнуваше најважните брачни пречки (постоење на претходен брак, сродство и неспособност за расудување), но современата законска регулатива тоа го регулира општо преку членот за јавен поредок.

Форма на склучување на бракот

Во однос на формата на бракот, законите ширум светот предвидуваат различни модели – граѓанска, верска или комбинирана форма. Поради овие разлики, прашањето за формата се решава со друга точка на врзување: ***lex loci celebrationis*** – правото на местото каде што бракот се склучува.

Македонскиот правен систем го применува токму овој принцип. Тоа значи дека секој брак што се склучува на територијата на Северна Македонија, без оглед на државјанството на идните брачни другари, мора да биде склучен во **граѓанска форма** пред надлежен матичен орган.

Овој принцип е оправдан со фактот што бракот веднаш произведува правни последици и мора да биде запишан во домашните матични книги согласно домашното право.

Дипломатско-конзуларни бракови

Посебен исклучок од правилото *lex loci celebrationis* постои кога станува збор за брак меѓу **двајца државјани на Република Северна Македонија** кои престојуваат во странство. Тие можат да склучат брак пред дипломатско или конзуларно претставништво на државата, под услов државата-домаќин да го дозволува тоа или тоа да е уредено со меѓународен договор (Дескоски, Т., анд Доковски, В. 2021:410).

Во таков случај бракот се склучува во форма пропишана од **македонското право**, иако се одвива на територија на друга држава. Ова не е колизииска норма, туку овластување на дипломатските органи за вршење на консуларни работи.

3. МАТЕРИЈАЛНИ И ФОРМАЛНИ УСЛОВИ ЗА СКЛУЧУВАЊЕ БРАК ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Позитивното право предвидува и услови кои брачните другари треба да ги исполнат за склучување брак. Формалните услови за склучување брак се разликуваат од држава до држава. Според член 17 од Законот за семејството на Република Македонија, лице не може да склучи брак додека не му престане претходниот брак. Сепак, условите кои се опфатени во позитивното право имаат за цел почитување на човековите права и соодветна заштита на бракот. Материјалните услови за склучување брак се факти и околности без чија исполнетост не може да се склучи брак, а нивното отсуство предизвикува ништовност на бракот. Според Законот за семејството на Република Северна Македонија, бракот претставува заедница меѓу две лица од различен пол, законски регистрирана, преку која тие слободно одлучуваат да живеат заедно со цел создавање семејство.

Брак може да склучат, само полнолетни лица, со слободна волја, пред надлежен орган за склучување на брак (Aliu and Gashi, 2007: 91-92). Како основни услови за склучување брак се сметаат: полнолетната возраст, разликата во полот, слободната волја на идните сопружници, формата на склучување на брак, како и отсуство на пречки и забрани за склучување брак.

Еден од основните услови е полнолетството. Брак можат да склучат само лица кои наполниле 18 години. Доколку лицето не ја има достигнато оваа возраст, не може да склучи брак.

Според член 16 од Законот за семејството на Република Македонија, брак можат да склучат лица кои имаат наполнето 18 години. Сепак, судот во вонпарнична постапка може да дозволи склучување брак и на лице кое има наполнето најмалку 16 години, доколку лицето ги има достигнато телесните и душевните услови за исполнување на обврските и одговорностите кои произлегуваат од бракот. Одлуката се носи врз основа на мислење добиено од здравствена установа и Центарот за социјална работа.

Исклучително, брак може да се склучи пред да се достигне полнолетството само со одлука на судот.

Полнолетството претставува основен услов за склучување брак, бидејќи со таа возраст лицето се смета дека е способно да ја разбере суштината на бракот, неговото значење, и да ги извршува правата и обврските што произлегуваат од него. Сепак, ако некое лице, иако е полнолетно, не ги исполнува физичките услови за склучување брак, не може да склучи брак. Лице кое со судска одлука е лишено од деловна способност не може да склучи брак.

Според член 18 став 2 од Законот за семејството на Република Македонија, не можат да склучат брак лицата со ментален хендикеп, ако припаѓаат на групата на лица со тежок или длабок ментален хендикеп, односно со коефициент на интелигенција под 36. Лица на кои поради неспособност за расудување им е одземена деловната способност со судска одлука, не можат да склучат брак.

4. СКЛУЧУВАЊЕ НА БРАК ВО КИЧЕВО ВО 2024

Склучување на бракот, одоносно чинот на венчавањето, го означува момемот на склучување на бракот, кој се врши на свелен начин. Свечениот начин произлегува од посебно определена просторија за та намена, учеството на лицата предвидени во законот во постапката за склучување на брак, како и од самиот чин на склучување на бракот (Мицковиќ and Ристов, 2015: 111).

Во постапката за склучување брак потребно е да бидат присутни двајцата идни брачни партнери во Управата за водење на матичните книги односно пред матичарот кој ќе присуствува на нивното склучување брак. Во моментот матичарот составува записник во кој се определени датумот, часот и местото на венчавката. По составување на записникот идните брачни партнери потребно е да се обратат во Секторот за странци во Министерството за внатрешни работи со цел утврдување на легалноста на престојот на странскиот државјанин кој ќе склопи брак во земјава. Откако ќе се утврди дека престојот е легален документот се враќа во одделението на Управата за водење на матичните книги за проверка на целосната документација и договарање на терминот за склучување на бракот (<https://www.servisea.mk/postapka-zaklucuvanje-brak-so-stranski-drzavjanin>).

Склучување на Брак во Општина Кичево се врши на Управата за водење на матичните книги, во Општина Кичево има **3 подрачни канцеларии / матични одделенија**: Подрачна канцеларија Кичево – матично подрачје Кичево, матично подрачје Другово, матично подрачје Зајас. (uvmk.gov.mk)

Според информациите доставени од Управата за водење на матичните книги на Република Северна Македонија, по предходно *Барање* за слободен пристап до информација од *јавен карактер*, според доставената информација во Општина Кичево односно во Подрачните канцеларии во Кичево во 2024 година, брак склучиле 244 лица и тоа во Подрачната канцеларија во Кичево склучиле брак 195 лица а во Подрачната канцеларија во Зајас 49 лица.

Во 2024 година, 67 лица кои биле се живеалиште во Кичево а склучиле брак надвор од Република Северна Македонија и тоа во други држави според табелата доставена од Управата за водење на матичните книги на Република Северна Македонија.

Табела бр. 1

КИЧЕВО 2024	СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	195
ЗАЈАС 2024	СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	49
КИЧЕВО 2024	ШВАЈЦАРИЈА	22
КИЧЕВО 2024	СРБИЈА	12
ЗАЈАС 2024	ШВАЈЦАРИЈА	9
КИЧЕВО 2024	GERMANIJA	8
КИЧЕВО 2024	САД	5
ЗАЈАС 2024	GERMANIJA	4
КИЧЕВО 2024	ШВЕДСКА	3
ЧЕЛОПЕЦИ 2024	СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	3
ЗАЈАС 2024	САД	3
ЗАЈАС 2024	КОСОВО	3
КИЧЕВО 2024	БУГАРИЈА	2
КИЧЕВО 2024	КОСОВО	2
КИЧЕВО 2024	АВСТРИЈА	2
ЗАЈАС 2024	АВСТРИЈА	2
КИЧЕВО 2024	БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА	1
КИЧЕВО 2024	ИТАЛИЈА	1
КИЧЕВО 2024	БЕЛГИЈА	1
ЗАЈАС 2024	ИТАЛИЈА	1
КИЧЕВО 2024	ХРВАТСКА	1
КИЧЕВО 2024	ЦРНА ГОРА	1
КИЧЕВО 2024	ТУРЦИЈА	1
КИЧЕВО 2024	ИРАК	1
КИЧЕВО 2024	СЛОВЕНИЈА	1

Извор: Овие податоци претставуваат официјални информации доставени од Управата за водење на матичните книги на Република Северна Македонија.

5. ЗАКЛУЧОК

Бракот претставува важна правна и општествена институција која е строго регулирана со позитивното право во Република Северна Македонија. Законската рамка ги утврдува материјалните и формалните услови за склучување брак, со цел заштита на правата на идните сопружници и обезбедување правна сигурност. Странците имаат еднакво право да стапат во брак, при што се применуваат одредбите на меѓународното приватно право и принципот на јавен поредок. Податоците од Општина Кичево за 2024 година покажуваат дека практичната примена на законите е ефикасна – склучени се 244 бракови на територијата на општината, а 67 жители стапиле во брак во странство. Овие бројки ја потврдуваат важноста на институционалната регулација и улогата на матичните служби во водењето и евидентирањето на брачните односи. Во целина, анализата укажува дека правниот систем обезбедува стабилна, јасна и функционална рамка за склучување брак, која успешно се применува и на локално ниво.

БИБЛИОГРАФИЈА:

- Aliu, A., & Gashi, H. (2007). *E drejta familjare*. Fakulteti Juridik. Prishtinë
- Bilalli, A., Kuçi, H., & Ademi, A. (2022). *E drejta ndërkombëtare private*. Tetovë.
- Kadriu, B. (2015). *E drejta ndërkombëtare private*. Tetovë.
- Bilalli, A., & Kuçi, H. (2022). *E drejta ndërkombëtare private*. Prishtinë.
- Scherpe, J. M. (2025). Marriage and the family. In *European ways of life* (pp. 225–243). Edward Elgar Publishing.
- Syahril, M. A. F., & Hasan, N. (2025). The phenomenon of inner marriage from the perspective of national marriage law and protection of women. *Priviet Social Sciences Journal*, 5(7), 11–19.
- Yeganehfar, E., & Shahsavari, P. (2023). The intersection of cultural norms and human rights law: A qualitative analysis of marriage practices. *Journal of Human Rights, Law, and Policy*, 1(2), 9–17.
- Дескоски, Т., & Доковски, В. (2021). *Меѓународно приватно право*. Правен факултет „Јустинијан Први“.
- Мицковиќ, Д., & Ристов, А. (2021). *Семејно право*. Правен факултет „Јустинијан Први“.
- Управа за водење на матичните книги. (2024). *Официјални податоци за матичните книги*.
- Закон за семејството на Република Северна Македонија. (2019). *Службен весник на РСМ*.

Веб-извори

Servisea. (2021). *Постапка за склучување брак со странски државјанин*. <https://www.servisea.mk/postapka-za-sklucuvanje-brak-so-stranski-drzavjanin/>
Управа за водење на матични книги. <http://uvmk.gov.mk>